

~~4111~~ 86.7.776

32

РАДОВАН ЗОГОВИЋ

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА
"РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ"
ПЕСНОВАЦ

ТРГОВЦИ ДОМОВИНОМ

ИЗДАЊЕ ИЗВРШНОГ ОДБОРА
НАРОДНОГ ФРОНТА ЈУГОСЛАВИЈЕ

СРЕДНА ШКОЛА
УЧЕНИЦИ
1945

ТРОЈЦИ ДОМОВНОМ

Штамларија „Борба“, Дечанска 31

1945

ТРГОВЦИ ДОМОВИНОМ

У једној повијести Алексеја Толстоја описана је група бивших виших царских официра и чиновника који, у потресним данима деветстоосамнаесте, желе и снују да њемачке империјалистичке трупе побиједу војску руског народа, да заузму Лењинград и Москву, да „заведу ред и мир”, па да затим узму у вазалну службу цара и његове генерале, политичаре, више чиновнике, лиферанте и ортаке. Та историја, срамна историја властодржаца и власника који су изгубили власт и привилегије, и који више воле вазалну власт под туђинским покровитељством него власт свог народа у независној домовини, — поновила се у задњих двадесет година много пута. Она ће се, неизбјежно, поновити још много пута, као што ће се, неизбјежно, понављати и множити побједе напредних патриотских снага у појединим народима и земљама.

Историја властодржаца и издајника који су изгубили власт у домовини, и који би хтјели да продаду домовину за шаку вазалне власти, још једном се поновила, у свој својој голотињи и бестидности, баш ових дана, и то у Лондону, и то с групом великосрпских емиграната, политичких црноберзијанаца који траже муштерије, носећи под црном марамом клевета рељеф југословенске земље. Шестојануарски краљевски законодавац Слободан Јовановић, политички посилни генерала Петра Живковића — Јован Бањанин, потајни четнички „з” инспиратор Милан Гавриловић, трагикомични Вјећеслав Вилдер, гаулајтер Радоје Кнежевић, некакав Крста Милетић, поднијели су Савјету министара спољних послова меморандум о ликвидацији независности и државности Југославије.

Меморандум шесторице иностраних краљевских агената објавио је исцрпно енглески лист „Манчестер гар-

дијан". Меморандум садржи два основна захтијева: а) захтјев да се „у Југославију пошаље једна савезничка војна мисија да одржава ред и да образује једну неполитичку армију и неполитичку полицију под својом командом док се не образује једна нова влада која би дошла као резултат избора" и б) захтјев „да се успостави једна савезничка цивилна мисија да контролише припремну и завршну фазу избора“ („Манчестер гардијан“ од 20 септембра 1945). Преведено на језик нашег народа, који је научио да употребљава ријечи убојите и голе као метак, ово значи: испуњавајући жељу великосрпских издајника, иностране силе ставиле би југословенску армију под своју команду, образовале би полицију која би „проистацала из четничких одреда“ („Записник омладинске конференције четничких одреда“); помоћу те војске и полиције контролисале би „припремну и завршну фазу избора“, затим би, као резултат тако спроведених избора, образовале владу Дамаскиноса Јовановића, Грола Вулгариса, Косте Куманудија, Драже Живковића и Анте Мачека. „Таква влада значило би“ поред осталих благодети, „повратак пола милиона ратних заробљеника и избеглица, који су одбили да се врате и потчине садашњој комунистичкој диктатури“ („Манчестер гардијан“).

Шта све ово у суштини, значи? Шта значи у односу на државу Јужних Словена, на њихову борбу и њихову војску? Шта значи у односу на нас и наше савезнике као сараднике у рату и у миру?

Војска једне независне државе треба да значи гаранцију, услов и израз оличење независности те државе. Она је то у пуном смислу онда, када је проистекла из ослободилачке борбе народа, када је чувар његове истинске слободе, нераздвојна од народа, његова нада и његова част, чувар и извршилац његових интереса и замисли. Потчинити војску једне државе иностраним силама, да је оне реорганизују, васпитавају, руководе, да оне њој командују, одређујући јој задатке и дужности (како би то хтјели великосрпски лондонски трговци), — значило би потпуну ликвидацију независности и националности те војске, потпуну ликвидацију независности и државности те државе. Слободан Јовановић, Петар Живковић, Петар Карађорђевић и њихова трагикомична кликуша у Београду — Милан Грол, желе и снују баш то, и ништа друго. Они би хтјели да нашу домовину ставе

у положај Албаније, када је била италијанска краљевска колонија; у положај тадашње албанске војске, чије су пушчане и топовске затвараче држали у својим ранчевима и сандуцима италијански официри и карабињери.

Али они, ти вјечити вазали и смјели издајници, не желе само да ликвидирају нашу државу и нашу војску као независне чиниоце, као узајамне чиниоце независности једног и другог. Они би хтјели да и сада, у новим условима, и пред новим факторима, продуже ону исту линију, исту политику коју су водили у току судбоносних борби између наших народа и фашистичких окупатора. Они би хтјели да од Југословенске армије направе оно, што су били направили од својих четника, подвргавши их команди, организацији и васпитању фашистичких освајача. Југословенска армија, ослободитељица и љубав наших народа, требало би да постане, по жељи великосрпских издајника, оруђе међународне реакције, туђинска рука која гуши свој сопствени народ, како би, на крају, над миром придављених људи и народа, покорног робља и тамница, у болљикавој жици контроле и турства, поново завладали великосрпски тирани, вазали разноликих иностраних господара.

Југословенска армија била је носилац и формирала се као резултат ослободилачке борбе југословенских народа, борбе за независност и слободу, за братство и јединство. Она се развијала преко остваривања јединства наших народа; она је чувар и оличење наше јединствености, наше независности и слободе. Она је сама јединство, сама народ под оружјем, уједињен и пробуђен до својих најдубљих могућности. Ту војску великосрпски инострани плаћеници називају „партиском војском“ „војском комунистичке партије“. Југословенску армију назвао је гим именом први — Јозеф Гебелс. И шта Гебелсови сумишљеници и савезници, Јовановић, Кнежевић, Бањанин, Михаиловић, Топаловић, Вукчевић, могу рећи друго, до оно чему их је научио њихов „велики мајстор“? Шта издајници, које разјела клевета као губа, шта они могу рећи војсци наших народа — до клевету; какав поступак могу према њој учинити — да не буде издајнички? Али да, једном и другом Петру (Карађорђевићу и Живковићу), њиховим посилним законодавцима и политичарима (Слободану и Бањанину), њиховим лондонским, римским и београдским судионицима, домовина је, ако није у њи-

ховој власти, непријатељска партија, а војска домовине — непријатељска партиска војска!

Наша армија спада међу најмлађе а најславније армије. Она је ту славу стекла на бојним пољима борећи се за славу и слободу своје домовине и слободољубивог човјечанства. Она је расла заједно са својом славом, непобједива, у патњи и у слави неодвојива од народа. Она је своју славу стекла уништавајући изроде народа, срамоту човјечанства, све оне који су рушили човјека као мислиоца, као гордост земље, као ствараоца. Наша армија је оличење части и поноса; у њу с поносом гледају народи Југославије, слободољубиви људи свијета. Она је ту част и тај понос стекла у побједоносним биткама за част домовине, за част наших жена и сестара, за понос народа; у биткама против оних који су понижавали и срамотили човјека и човјечанство. Наша млада армија добила је племенита признања војски и војсковођа свих слободољубивих народа. На челу те армије одликован је њен врховни командант највећим совјетским одликовањем, Орденом побједице; тим орденом, у другу Титу, у име побједице уједињених нација, одликована је читава наша млада, слободарска војска. У биткама и напорима, служећи народу и ради службе народу, наша армија издигла је, прекалила, оспособила своју руководећу и организациону снагу, свој командни кадар, достојан ње саме. И ето, краљевски инострани најамници, пункт прско којег инострани најамници у земљи примају директиве за рад, усудили су се да пред претставницима народа с чијим смо војницима дијелили тугу и побједице, напоре и славу, баце гебелсову клевету на нашу народну армију, да је увриједи, обаспу провокацијама и лажима. Они су покушали да дирну у политичка права наше армије, у права војске као политичког субјекта који и политичким средствима одлучује о судбини своје домовине. Они су покушали да понизе нашу армију, побједнике с Раме и Сутјеске, из битака за Београд, Мостар, Загреб, Трст и Ријеку; да их понизе, приказујући их као недозреле и неразумне, као војнике и команданте којима је потребно туторство, које треба подврћи туђем надзору и туђој команди. Али, шта би друго и могли жељети и сновати људи који су били организатори четничке сарадње са италијанским и њемачким окупаторима, људи који и данас, пред лицем слободољубивог чо-

вјечанства, у самом „меморандуму“, називају четнике Драже Михаиловића — „једном од група отпора“? Шта би се друго могло очекивати од Слободана Јовановића, „заступника ђенерала Михаиловића у Лондону“ (како су, га у априлу 1943 називале „Службене новине“ југословенске емигрантске владе!), који је, почетком 1943, у својој и владиној честитци „Дражи Михаиловићу и његовим бесмртним борцима“, „изражавао пуно признање и дивљење за двадесетомјесечну (Дражину!) тешку борбу с непријатељем“? Не, велико-српски „колаборационисти“, они у иностранству и ови у земљи, они лукави и ови хистерични, не могу опростити нашој армији то, што је народна армија, што је била и што ће бити ратник за права и интересе најширих народних слојева, што су јој слобода и независност домовине изнад свега. Они јој никада неће опростити што је остала вјерна завјету који су они изневјерили, и који гласи: „Народ који нема љубави према слободи и коме је свеједно ко ће господарити његовом отаџбином, није достојан да има своју отаџбину и он ће убрзо постати роб туђина“ (види чл. 84 „Правила службе“ Министарства војске и морнарице бивше краљевине Југославије). Они јој никада неће опростити што се светила њиховим њемачко-италијанским покровитељима и што их је коначно побиједила; они јој никада неће опростити што је уништила њихове наде да наша домовина буде колонија, у којој би они били вазали-владодршци. Но, наша армија нити од њих тражи опрштење, нити ће га издајницима икад дати!

Федеративна Југославија била је у борби за своју независност и слободу, за право на државност и народну војску, — дала је у борби против заједничког непријатеља уједињених народа сразмерно највише жртава, поднијела је неописиве патње и страдања. И сада, велико-српски бродоломници хјели би да нама нашу независност и државност одузму они, с којима смо се заједнички борили за независност и једних и других, и чијој смо независности и слободи, борећи се за своју домовину, и ми дали свој допринос. Овај њихов захтјев, њихов подмукли маневар срачунат је, као што је већ речено, на то да се лондонски бјегунци дочепају вазалне власти у нашој земљи или да бар посију неповјерење између нас и наших великих савезника, и између самих великих савезника, да изазову мржњу и сумње, да потпире сукобе,

не би ли се, опет, тим путем, преко крви и лешева, дошло до вазалне власти у југословенској земљи. А шта би друго могли жељети и сновати Гебелсови сумишљеници и савезници, пријатељи генерала Франка један Петар Живковић, или један Милан Гавриловић или још један Милан, рецимо Грол, који је 1937 године, у рукопису чланка за часопис „Нашу стварност“ нападао шпанску народну владу што даје отпор њемачкој интервенцији и њемачким агентима у Шпанији? Шта би се друго могло очекивати од заступника устава и четника који су побјегли у иностранство?

То је садржај, значај и суштина „меморандума“ усплахирених лондонских провокатора, што га је, са своје клеветничке и интригантске предикације, објавио онај похлепни и лукави гвардијан из Мачестра! Нас тај „меморандум“ није изненадио, јер ми познајемо своје издајнике и њихову ћуд. Нас тај „меморандум“ не забрињава баш много јер великосрпски лондонски прноберзијанци тргују оним чега немају и што никада више неће имати у рукама. Нас само чуди то, како у понеким земљама ратни злочинци одједном постају — тужиоци, како изненада долазе до ријечи „заступници генерала Михаиловића у Лондону“. Нас чуди то, како данас може да подноси меморандуме Радоје Кнежевић, кога су енглеске власти до јуче држале у интернацији као фашистичког агента. Нама се чини да је изненађења, која су, по свршетку рата, приређена слободољубивим народима — већ подоста. Тих изненађења, која су почела као интервјуи Деница, почасту Герингу, позиви аргентинској фашистичкој влади... да се настави са свђењем Петену, изјавом Милана Недића и „меморандумом“ Слободана Јовановића!

ГЛАЈХШАЛТОВАНИ ПРОВОКАТОРИ

Отпадници и отпатци бугарске земљорадничке и социјалдемократске партије, атомски демократи и опозиционери који се у Бугарској држе благодарећи иностраном покровитељству, почели су да се у листовима које потписују као уредници и власници баве и питањима бугарско-југословенских односа и нарочито, такозваним македонским питањем. Сарадник листа земљорадничких отпадника око Николе Петкова кријући своје провокаторско лице иза лицемјерне маске „наивног политичара“ оека је о југословенско-бугарским односима и о бугарско-југословенском братству слиједиће:

„Када је генерал-лајтнант Добри Терпешев ишао у Београд да с маршалом Титом потпише уговор о вјечном пријатељству с Југославијом ја сам мислио да ће се у Србији наћи когод да каже: „Е, бре људи, ми смо сада нова Југославија. Ми више нећемо вјечлу мржњу. Ми нисмо стара крвница фашистичка Југославија која је некада нечовјечно одрезала дио живог бугарског тијела. Хајде да у име братства и вјечног пријатељства вратимо браћи Бугарима, које је ожалостио великосрпски шовинизам Цариброд и Босилград, па последице да се грлимо“ („Народно земеделско знаме“ од 9 октобра 1945)

Лист социјалдемократских отпадника отишао је даље него лист бугарских крупних капиталиста који издају „земљорадничке“ новине и о свечаностима облаче сељачке гуње. „Социјалдемократски“ чувари интереса домаће и иностране реакције тако су увијек и поступали а тако и данас поступају — од Косте Јулчева до Леона Блума Бугарски, Живко Топаловић или како га тамо зову Крсто Пастухов, рекао је, пишући о Македонији:

„Ми смјело одбацујемо тврђење да су бугарске претензије биле одраз „великобугарског шовинизма“ Наш циљ — национално уједињење — био је исто толико свет и историски оправдан колико и тежња за уједињењем Срба Хрвата и Словенаца. Ботев је положио своје кости за ослобођење цијеле Бугарске. Он је пјевао

о Пирину и Странци-Баиру. Извитоперено је мишљење да су Гоце Делчев, Даме Грујев и Јане Сандански били на другој линији. Њима није ни падала на памет поми-сао о прикључењу Македоније југословенској федера-цији... Македонски проблем, јабука раздора, опет чка на своје рјешење" („Слободен народ", 8 октобра 1945).

Као што се види, ставови бугарских двоструких ин-тервенциониста веома су јасни и рјечити, па је о њима скоро непотребно говорити. Али, ми ћемо, ипак, упозо-рити на неколико момената, који произилазе из тих ста-вова и из поступака и маневара истородног пори-јекла, исте природе и намјене. Ти моменти су: 1) план-ски и дириговани карактер антидемократске активности извјесних иностраних и домаћих фактора према ослобо-ђеним и у ослобођеним европским источним и југо-источним земљама; 2) оруђа и методе којима се, у тој активности, служе извјесни инострани фактори и њи-хови домаћи вазали; 3) постанак, активност и улога бугарских „опозиционих" „партија" које су, из кофера са именима великих иностраних градова, извадиле „бал-канске јабуке раздора"; 4) спољни и унутрашњи циљеви којима, својим ставовима и својом активношћу, теже бугарски реакционери, односно њихови покровитељи. На-равно, сви ти моменти су органски везани међу собом, они проистичу један из другог и преливају се један у други, али ми их издвајамо само условно.

1. Напади извјесних реакционарних иностраних кру-гова на демократију, на право ослобођених европских источних и југоисточних земаља да саме одлучују о свом урђењу, — врше се вишеструко плански и дири-говано: они се преносе с једне земље на другу, за напад се одабира или земља преко које се могу постићи нај-погодније стратемске позиције за даље нападе, или зем-ља гдје напади могу најлакше успјети, или земља чија независност и слобода нарочито сметају неким иностра-ним реакционарним круговима, итд. Притисак се изводи комбиновано: споља— сопственим и вазалним снагама, и изнутра— активизацијом домаће реакције. Како то у пракси изгледа, показаћемо на једном типичном при-мјеру. У августу мјесецу притиску је била изложена бугарска демократија, право бугарског народа да сам одлучује о свом уређењу. У иностранству се говорило да у Бугарској треба „заштитити демократију", осигу-рати „претставничку владу", „вишепартијски систем". Реакционарна иностранна штампа бјесмучно је засипала Бугарску клеветама и пријетњама. То исто је, природно, радила и турска реакционарна штампа. Грчки монархо-фашисти одржавали су „походне митинге", тражећи ре-визију грчко-бугарских граница и окупацију јужних и

Југозападних бугарских области. У самој Бугарској акти-
визирала се такозвана опозиција, познатија на бојкот
избора. Министри који су имали нераскидиве обавезе
према извјесним иностраним круговима, подносили су
оставке, писали меморандуме, тражећи да Енглеска и
Америка упуте трупе у Бугарску — како би спровеле
„слободне изборе” и „осигурале демократију”. то јест,
побједу Николе Петкова, Косте Јулчева и сличних ре-
акционара и интервенциониста, заштитника разбијених
фашистичких терориста, настављача дојучерашње осва-
јачке и шовинистичке великобугарске политике.

Та, већ стандаризована, форма притиска примијења-
на је и према Југославији. Пароле реакционарних кру-
гова, под којима се притисак изводи, потпуно су исте:
„заштита демократије”, „претставничка влада”, борба
против „једнопартиске система” итд. Иностранца реак-
ционарна штампа и реакционарни радио бјесомучно се
бацају на Југославију лажима, клеветима и пријетњама.
Заједно с тим, дошао је меморандум Петра Карађорђе-
вића и другова о ликвидацији југословенске независно-
сти и државности. меморандум „великомкедонца” о
стварању посебне македонске државе под покровитељ-
ством иностраних сила. „пастирско писмо” профаши-
стичког хрватског католичког клера о потреби завојсња
иностране контролне комисије у Југославији, повлачење
Ивана Шубашића из југословенске владе, апстинентска
паника такозване унутрашње опозиције. У нападима и
галами учествују свесрдно и вазали иностраних реакци-
онарних кругова: француски профашисти и блумовци,
италијански фашисти и профашисти, грчки монархо-фа-
шисти, турски вјечити плаћеници, — сви они који су
у августу учествовали у жестокој кампањи против бу-
гарске демократије. Овог пута, они су добили и своју
сабраћу у Бугарској, појавили су се нови вазали, Никола
Петков и Крсто Пастухов. „Народна земљорадничка за-
става” и „Слободни народ”!

Као што се види — исти план, иста средства, исти
и методи. Само, мета је друга- другачије су околности,
другачије отпорне снаге. И то је оно у чему су се пре-
варили и покретачи кампање и њихови стари и нови
вазали; ту је слаба страна читавог плана, то чини сред-
ства и методе нефикаснима. Јер, Југославија је земља
која је показала да не пада ни од једног оружја, од ко-
јега су падале или могле поклекнути остале земље.

2. Основно оруђе којим се инострани реакционари
служе у својој активности против права ослобођених
европских источних и југоисточних земаља да саме од-
лучују о свом уређењу — јесу некадашњи претставници
грађанских странака, реакционери, профашистички

шпекуланти, исти у свим земљама, полуколаборационисти или колаборационисти. људи око којих се данас окупља сва поражена или разбијена војска јучерашњих фашистичких вођа и гаулајтера. Заштићивање тих „претставника“, подупирање њихове активности њихове штампе, њихових захтјева за „пуном демократијом“, подупирање њихове разорне и антидржавне дјелатности срачунате на изазивање сукоба и немира који би оправдали инострано уплитање, — то је једна страна, један вид активности извјесних реакционарних иностраних кругова. Друга страна, други вид те активности је подбадање, искоришћавање вазалних реакционарних шовинистичких елемената једне земље — против друге земље, у којој ти исти реакционарни инострани кругови подржавају, помажу, подбадају против народа те земље и против сусједних и других земаља исто такве, вазалне, шовинистичке, реакционарне и профашистичке елементе. Не може се никако сакрити да та активност и пароле под којима се врши, миришу на румунску нафту, на мађарску пшеницу, на бугарски дуван, југословенски бакар. Такође се не може сакрити ни то, да покушаји подгријавања распри између реакционарних кругова у појединим балканским и сусједним земљама, ипак, личе на оне распре између мађарских и румунских Хитлерових вазала око Трансилваније

Извјесни појединци и кругови у иностранству не могу да трпе у новој Бугарској двије ствари: истинску демократију и искрене, сарадничке односе према Југославији. Настојећи да сломе те двије ствари, ти појединци и кругови непомирљиво су нападали Бугарску истичући да јој не могу опростити њен „подли напад“ на Југославију и њене савезнике. Међутим, сада ти исти људи и кругови помажу на дјелатност бугарских идеолога и организатора подлог напада на нашу земљу и на наше савезнике, дјелатност људи који сада истичу исте ставове и захтјеве које је истичала и Борисова фашистичка реакција. У априлу 1941 године бугарски фашисти напали су Југославију под паролем: преотети од „крвнице Југославије“ Цариброд и Босилград, ослободити „бугарску колијевку“ Македонију — да би Бугарска била „цијела“, уједињена велика. Исте те пароле и захтјеве истичу данас Никола Петков и Коста Јулчев у листовима које потписују као уредници и власници А Никола Петков и Коста Јулчев. њихови листови и њихове присталице могу да истичу те ставове и захтјеве само благодарећи покровитељству извјесних иностраних кругова, који штите Петкова и Јулчева под паролем да „штите демократију“.

Укратко: бугарска шовинистичка реакција, или како она сама себе зове и како је умиљато назива реакционерна инострана штампа — бугарска „демократска опозиција“ почела је да игра исту ону улогу, коју играју грчки монархо-фашисти, то јест да поставља према Југославији онакве захтјеве, какве према Бугарској и Југославији постављају дојучерашњи Хитлерови сарадници у Грчкој, да поставља исте захтјеве које је, улазећи у рат на страни Хитлера и Мусолинија, постављала Борисова Бугарска. Другим ријечима: још једном се, по истом плану и са истим циљевима, понавља историја са италијанским профашистичким и провокаторским факторима, који су ратовали против Југославије и њених савезника и који се сада, у борби против Југославије, ослањају на извјесне кругове из — Југославији савезничких земаља.

3. По мишљењу „Народне земљорадничке заставе“, дужност нове Југославије, у тренутку продора Црвене армије у Бугарску и доласка Отачаштвеног фронта на власт, односно у тренутку када је Бугарска раскинула своју сарадњу са Хитлером, била је да се прва извини Бугарској за неправде које јој је нанио великосрпски шовинизам, да одмах врати Бугарској Цариград и Босиљград, па да се Бугарска смиљује и „загрли“ с Југославијом. Дакле, у септембру 1944. уцвијељена је била само Бугарска, а Југославија, коју су бугарски освајачи напали заједно са Хитлером, по којој су бугарске освајачке трупе разарале убијале и харачиле преко три године. — Југославија није била „уцвијељена“ Значи Бугарска је водила у Југославији праведни и ослободилачки рат на страни Хитлера, или га уопште није ни водила, и није, у тренутку слома њемачке војске у Бугарској, имала никакве кривице, никаквих обавеза према народима Југославије.

Крсто Пастухов је још јаснији и категоричнији. Он „смјело тврди“ да великобугарске претензије у Македонији, великобугарски напади на Србију — у првом империјалистичком рату, и на Југославију — у овом рату: да освајачки походи и погроми у Македонији, да служба германском империјализму. — да све то није био „одраз великобугарског шовинизма“ него тежња за „националним уједињењем“, за „ослобођењем пијеле Бугарске“. — тежња „исто толико света и историски оправдана“ „колико и тежња за уједињењем Срба, Хрвата и Словенаца“. Великосрпски шовинисти шапућу да федерална македонска држава у југословенској заједници није плод слободне воље македонског народа, пошто би се македонски народ, на слободном плебисциту, изјаснио за стапање са Србима. Великобугарски шовинист Крсто Па-

стухов говори то исто, само с великобугарског становишта; он „смјело тврди“ да данашња политика македонског народа у Југославији није „плод слободне народне воље, већ силе“. пошто би се македонски народ, када би добио слободу од Пастухова и од оних од којих ју је Пастухов добио, изјаснио за „Велику Бугарску“ за ослобођење и уједињење „шијеле Бугарске“

Ко су носиоци и проповједници овог цинизма и ових провокација? Да ли је то бугарски народ, широки и демократски слојеви, људи који претстављају словенску, радну, отачаственофронтску Бугарску? Наравно, не. Ми то тврдимо категорички, иако отачаственофронтска штампа није још дала достојан одговор антијугословенским провокацијама Пастухова и Петкова. Носиоци и проповједници овог цинизма и ових провокација су људи који говоре само у своје име и у име шачице презрених бугарских шовиниста и фашиста. То су људи који су у Бугарској, вољом бугарског народа, били изгубили своју провокаторску, профашистичку и клеветничку ријеч, и никада је више не би добили, чак ни привремено, да нису добили пријеку инострану помоћ. То су Г. М. Димитров, Никола Петков, Коста Лулчев, Крсто Пастухов, људи који су, по налогу из иностранства, покушали да дискредитују отачаственофронтску власт, да поцијепају Отачаствени фронт: људи који су, у очи самих избора, поднијели оставке на своје министарске положаје, прогласили бојкот избора које су сами расписали, незаконитост изборног закона за који су и сами гласали. То су људи који су, видећи да ће на изборима бити потпуно поражени, поднијели иностраним силама меморандум о одлагању избора и увођењу иностране контроле над бугарским политичким и економским животом; људи за које се инострани реакционарни кругови упорно и свестрано заузимају, као за „носиоце демократије“, „претставнике традиционалних партија“, „легалне претставнике народа“, проглашујући оквире слободе која се њима даје — мјерилом демократичности, проглашујући те и такве људе — самом демократијом. Укратко: носиоци овог цинизма, ових безочних провокација према југословенским народима и самом бугарском народу, то су бугарски Милан Гавриловић и Иван Шубашић, Живко Топаловић и Милан Грол; људи који су истовјегни, који се држе на истим упориштима, раде по истом плану и диктату, играју исту улогу у свим ослобођеним европским источним и југоисточним земљама, с том разликом, само, што су у неким земљама у бољим, погоднијим унутрашњим и спољним условима, а у некима у горим и безизлазнијим,

4. Шта највише смета на Балкану домаћим и страним реакцијонсрима? Највише им смета слога сарадња балканских народа, унутрашње јединство овог народа понаособ. Разбити ту слогу и сарадњу, завадити те народе, поцијепати унутрашње јединство најширих народних слојева, — то значи осигурати туђу превласт на Балкану, осигурати позиције домаће реакције, односно учврстити у свакој балканској земљи положај вазалних снага, помоћу којих се може најлакше одржавати инострана превласт на Балкану и помоћу којих се може најлакше борити против самих балканских народа. Када се то зна, још једном зна, онда је лако схватити спољне и унутрашње циљеве којима теже бугарски реакционери и њихови реакционарни покровитељи својом најновијом активностима. Њихови основни циљеви су: завадити бугарски народ и југословенске народе, одузети македонском народу право да сам одлучује о својој судбини, онерасположити дио бугарског народа према југословенским народима, огорчити безобзирним цинизмом и провокацијама дио југословенских народа против Бугара. На тај начин — поцијепати и завадити јужнословенске народе унутра, и међусобно, створивши, разлог за уплитање иностраних сила, и за туђу превласт која неминовно долази као посљедица уплитања. Сијање раздора, изазивање немира, завађање народа, — то је циљ ових апостола „атомске демократије“, који лицемјерно говоре о „потреби смирења“, о лијечењу „мржње“. Провокације, сукоби и интервенције су њихова посљедња нада.

Али њихове посљедње наде су се већ изјаловиле и убрзо ће се коначно изјаловити. Јужнословенски народи ускоро ће им показати своје унутрашње јединство, виши степен своје међусобне слоге и сарадње. Јужни Словени извукли су из два последња рата поуку, која им говори да њихов опстанак, њихова независност, слобода и демократија, обнова и култура, зависе од њихове слоге и сарадње. Јужнословенским народима данас је јасно да се питање јужнословенског братства поставља као питање: ко влада у Бугарској и Југославији. Они знају да су Народни фронт Југославије и Отачаствени фронт Бугарске, народно-фронтска влада у Београду и отачаственофронтска влада у Софији, услов, гаранција, будућност бугарско-југословенског братства, бугарско-југословенске сарадње. Они то знају, и они ће чинити оно што им налаже њихово сазнање. Оно што им налажу интереси домовине, интереси јужнословенских народа, сама будућност.

ЦЕНА 2.— ДИНАРА